

Підручник з K^VibTeX

Юрій Чорноіван

Переклад українською: Юрій Чорноіван

Підручник з KBibTeX

Зміст

1	Передмова	6
1.1	Вимоги	6
1.2	Коло призначення	6
2	Вступ	7
2.1	Про KBibTeX	7
2.1.1	Про BibTeX	7
2.1.2	KBibTeX і редактори L ^A T _E X	8
2.2	Основні можливості KBibTeX	8
3	Настанови з перших кроків	9
3.1	Створення бібліографії для початківців	9
3.2	Використання бібліографії у вашому документі L ^A T _E X	10
4	Інтерфейс KBibTeX	12
4.1	Панелі KBibTeX	12
4.1.1	Панель «Список документів»	12
4.1.2	Панель «Список значень»	13
4.1.3	Панель «Статистика»	13
4.1.4	Панель «Попередній перегляд посилань»	14
4.1.5	Панель «Параметри файла»	15
4.1.6	Панель «Пошук у мережі»	15
4.1.7	Панель Zotero	16
4.1.8	Панель «Результати пошуку»	16
4.1.9	Панель «Редактор елементів»	17
4.1.10	Панель «Попередній перегляд документа»	18
4.2	Панелі інструментів KBibTeX	18
4.2.1	Головна панель інструментів	19
4.2.2	Панель фільтрування	19
4.3	Меню KBibTeX	20
4.4	Діалогове вікно налаштування KBibTeX	21
4.4.1	Загальні налаштування	22
4.4.2	Налаштування ключових слів	22
4.4.3	Налаштування кольорів та міток	23
4.4.4	Налаштування пропозицій ідентифікаторів	23
4.4.5	Налаштування інтерфейсу користувача	24
4.4.6	Налаштування збереження та експортування	25
4.4.7	Налаштування PDF і Postscript	25

5	Додаткові можливості	26
5.1	Перехресні посилання	26
5.2	Макроси	26
6	Інтеграція з Kile і LyX	29
6.1	Інтеграція з Kile	29
6.2	Інтеграція з LyX	29
7	Авторські права та ліцензування	31
8	Бібліографія	32

Анотація

KBibTeX редактор з графічним інтерфейсом і оболонка для роботи з BibTeX.

Розділ 1

Передмова

1.1 Вимоги

Щоб можна було користуватися KBibTeX, вам слід встановити наступні компоненти у вашу систему:

- [Бібліотеки KDE Frameworks 5](#).
- **LATEX**: високоякісна програма для верстання документів. Швидше за все, вам потрібен пакунок TeX Live (або teTeX на застарілих системах), якщо ви працюєте у Unix-подібній системі. Ця залежність є необов'язковою, але без неї можливості KBibTeX буде значно обмежено.
- [bibtex2html](#) — збірка інструментів для перетворення даних BibTeX у формат HTML. Покращує можливості з попереднього перегляду записів KBibTeX (необов'язкова залежність).

Більшість з цих елементів, зокрема і пакунок KBibTeX, уже наявні у вашому дистрибутиві Linux; будь ласка, зверніться до документації вашого дистрибутива, або пошукайте на вашому компакт-диску або DVD для встановлення пакунки для встановлення цих програм на вашому комп'ютері.

1.2 Коло призначення

Цей підручник написано для всіх, незалежно від їх досвіду у L^ATeX, KDE, KBibTeX або Linux.

Досвідчені користувачі навряд чи читатимуть цей підручник, але буде розглянуто всі пропозиції щодо покращення документації. Якщо ви бажаєте зробити внесок до проєкту або цієї документації, будь ласка, зверніть по настанови до [сторінки KBibTeX](#).

Розділ 2

Вступ

2.1 Про KBibTeX

KBibTeX — комплексне середовище для створення і редагування бібліографій у форматі BibTeX. KBibTeX надає вам можливість скористатися функціональними можливостями BibTeX за допомогою графічного інтерфейсу, надасть вам простий, безпосередній та налаштовуваний доступ до локальних бібліографій та бібліографій у інтернеті з можливістю доповнення, збирання, попереднього перегляду та пошуку.

2.1.1 Про BibTeX

BibTeX — програма і формат файлів, розроблені Ореном Паташніком (Oren Patashnik) та Леслі Лемпортом (Leslie Lamport) у 1985 для системи приготування документів L^AT_EX [Lamport86].

Форматування виконується звичайними символами латиниці, отже результати можуть бути використані будь-якою програмою (хоча для символів з акцентами використовується T_EX). Формат засновано на визначенні полів (тегів). Програма BibTeX ігноруватиме невідомі поля, отже формат можна доповнювати будь-якими потрібними даними. Ймовірно, це найпоширеніший формат запису бібліографій у інтернеті.

Програмою BibTeX для створення файлів L^AT_EX зі списком цитованих джерел використовуються файли стилів, список посилань з L^AT_EX та базу даних BibTeX. Перевагою такої схеми є те, що остаточний документ автоматично міститиме записи посилань у форматі, визначеному видавцем.

Приклад запису бази даних BibTeX:

```
@article{PAM_doi:10.1007/BF00048294,
  author = {Streitenberger, P. and Knott, John F.},
  doi = {10.1007/BF00048294},
  issn = {1573-2673},
  journal = {{International Journal of Fracture}},
  number = {3},
  pages = {R49},
  publisher = {Springer},
  title = {{The calculation of crack opening area and crack ↵
    opening volume from stress intensity factors}},
  url = {https://dx.doi.org/10.1007/BF00048294},
  volume = {76},
  x-fetchedfrom = {SpringerLink},
  year = {1995}
}
```

2.1.2 KBibTeX і редактори L^AT_EX

Код L^AT_EX можна редагувати за допомогою широкого спектра інструментів, від мінімалістичних текстових редакторів до потужних програмних комплексів. Дані щодо порівняння можливостей редакторів L^AT_EX наведено на [цій сторінці](#).

У KBibTeX передбачено [безпосередню інтеграцію з Kile та LyX](#), хоча програмою можна без проблем користуватися разом з будь-яким редактором L^AT_EX.

2.2 Основні можливості KBibTeX

За допомогою KBibTeX ви зможете виконувати такі завдання:

- Ввести вступ, який визначає спосіб обробки спеціальних команд у бібліографії, за допомогою пункту меню **Елемент** → **Новий елемент** → **Новий вступ** або [головної панелі інструментів](#).
- Вибрати кодування записів за допомогою пункту **Кодування** діалогового вікна **Зберегти як** або [панелі «Параметри файла»](#).
- Вводити коментарі, які не беруться до уваги BibTeX за допомогою пункту меню **Елемент** → **Новий елемент** → **Новий коментар** або [головної панелі інструментів](#).
- Виконувати попередній перегляд і зберігати записи бібліографії у різних форматах (початковий код (BibTeX), початковий код (RIS), Вікіпедія, standard (XML/XSLT), fancy (XML/XSLT) та abstract-only (XML/XSLT)) за допомогою [панелі попереднього перегляду посилань](#). Доступ до додаткових стилів попереднього перегляду можна отримати після встановлення програми bibtex2html.
- Шукати дані записів бібліографій у базах даних у інтернеті за допомогою [панелі «Пошук у мережі»](#).
- Переглядати локальні ресурси та інтернет-документи (зокрема файли), [пов'язані](#) із записом BibTeX, за допомогою [панелі «Попереднього перегляду документа»](#).
- Шукати і усувати дублікати записів у бібліографії за допомогою пункту меню **Зміни** → **Знайти дублікати** або [головної панелі інструментів](#).
- Імпортувати вашу бібліотеку [Zotero](#) за допомогою [панелі Zotero](#).

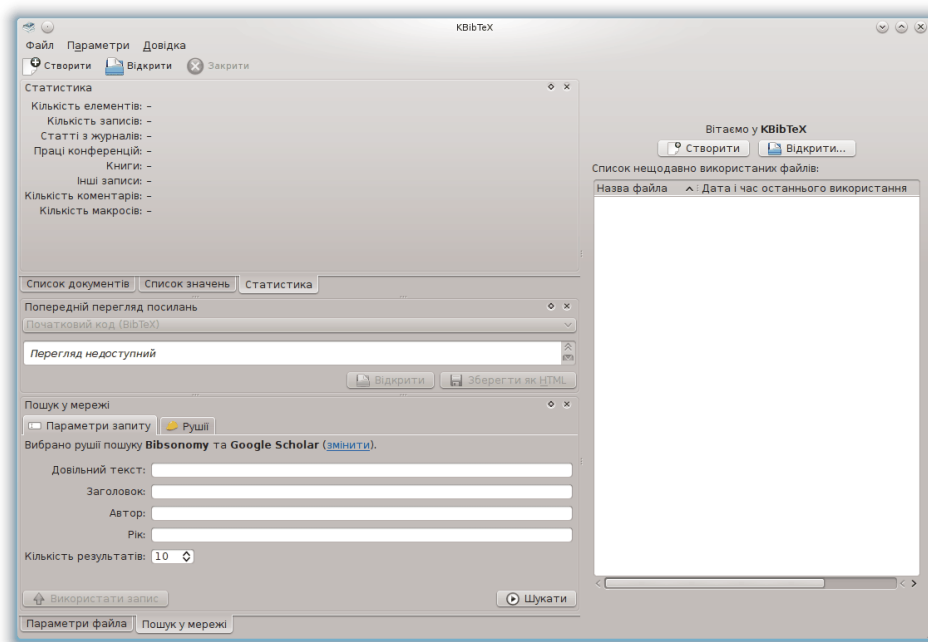
Розділ 3

Настанови з перших кроків

3.1 Створення бібліографії для початківців

Після першого запуску KBibTeX запропонує вам зробити програму типовим редактором для форматів бібліографії. Ми рекомендуємо вам зробити це.¹

Після цього ви побачите вікно, подібне до наведеного нижче:

Щоб створити новий документ бібліографії, натисніть кнопку **Створити** на правій панелі, кнопку **Створити** на панелі інструментів або виберіть у меню пункт **Файл** → **Створити** (**Ctrl-N**).

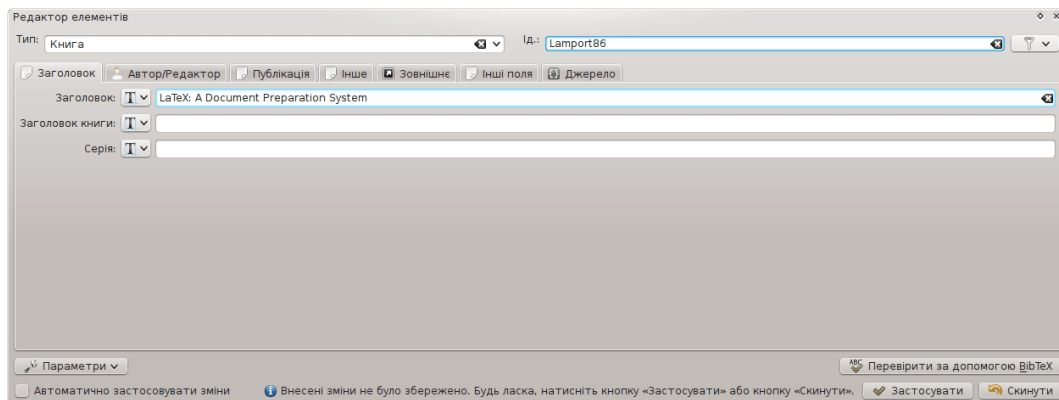
Час додати до бібліографії записи.

Користувачі KBibTeX можуть скористатися одним з двох варіантів додавання нового запису: скористатися можливостями [панелі пошуку у мережі](#) для пошуку даних запису у інтернеті або ввести коду запису вручну.

Розглянемо додавання запису книги вручну.

¹Якщо з певних причин ви вирішите скасувати визначення типового редактора, будь ласка, вилучіть рядки з підрядком `kbibtex` з файла `mimeapps.list` у теці `.local/share/applications` вашої домашньої теки.

1. Виберіть пункт **Елемент** → **Новий елемент** → **Новий запис** з меню KBibTeX. У відповідь KBibTeX відкриє вікно **Редагування елемента**.

2. Виберіть пункт **Книга** зі спадного списку **Тип:**.
3. Введіть **Lamport86** до поля **Ід.:**.

ПІДКАЗКА

Ідентифікатор («Ід.») використовується для додавання посилань на запис бібліографії у основному документі.

4. Перейдіть на вкладку **Заголовок** і введіть **LaTeX: A Document Preparation System** до поля **Заголовок:**.
5. Перейдіть на вкладку **Автор/Редактор**, натисніть кнопку **Додати** і введіть **Lamport, Leslie**.
6. Перейдіть на вкладку **Публікація**, потім введіть **1986** у поле **Рік:** та **Addison-Wesley** у поле **Видавець:**.
7. Натисніть кнопку **Гаразд**.
8. Виберіть пункт меню **Файл** → **Зберегти (Ctrl-S)** і збережіть файл бібліографії під назвою **example.bib** до теки вашої ще не написаної роботи.

3.2 Використання бібліографії у вашому документі L^AT_EX

Щоб скористатися бібліографією у вашій статті, вам слід додати такі команди до вашого файла L^AT_EX (зазвичай ці команди розташовуються наприкінці документа, там де має з'явитися розділ «Список літератури»):

```
\bibliography{щось}  
\bibliographystyle{plain}
```

Тут *щось* — назва вашого файла **bib** створеного за допомогою KBibTeX, а «plain» — назва стилю бібліографії.

Існує доволі багато стилів бібліографії. Зверніться до вашого видавця, щоб вибрати потрібний стиль, або знайдіть такий стиль, який найкраще пасує до ваших потреб.

Нижче наведено декілька загальних стилів, які можна використовувати у всіх документах:

plain

звичайний стиль, список у алфавітному порядку і цифровими мітками

unsorted

те саме, що і «plain», але записи у бібліографії буде розташовано за порядком цитування

alpha

те саме, що і «plain», але у посиланнях буде використано ідентифікатори записів

abbrv

те саме, що і «plain», але буде використано скорочення для імен, назв місяців та назв журналів

Отже, ви можете скористатися можливостями вашого редактора L^AT_EX (будь ласка, ознайомтеся з документацією до редактора, щоб дізнатися більше) або просто ввести вказаний нижче код до звичайного текстового редактора, а потім зберегти файл під назвою з суфіксом `tex`.

```
\documentclass{article}
\usepackage[T2A]{fontenc}
\usepackage[utf8x]{inputenc}
\usepackage[english,ukrainian]{babel}
\begin{document}
\bibliographystyle{plain}% Вибираємо стиль бібліографії
Тестовий файл з посиланням (див.~\cite{Lamport86}).
\bibliography{example}
\end{document}
```

Для наших тестових потреб назвемо файл `example.tex`.

ПРИМІТКА

Збережіть цей файл до тієї самої теки, що і ваш файл `example.bib`.

Тепер, коли у нас є основа для документа, нам слід запустити `latex` і `bibtex` для обробки документа.

Спочатку слід запустити `latex` (для створення файлу `aux`, читання даних якого виконує `bibtex`). Після цього, запустіть `bibtex` один раз, щоб визначити порядок посилань та створити файл `bb1`. Далі, запустіть `latex` знову, щоб виправити перехресні посилання між текстовим файлом та бібліографією. Ймовірно, слід повторити запуск `bibtex` та `latex` для обробки файлу, щоб переконатися, що перехресні посилання є правильними. Зауважте, що додавання або вилучення посилань та джерел потребує повторного запуску `bibtex`.

Отже, для збирання документа з консолі можна скористатися такими командами:

```
latex example
bibtex example
latex example
latex example
```

ПІДКАЗКА

Якщо ви користуєтеся якимось комплексним середовищем роботи з L^AT_EX, наприклад Kile або LyX, не слід перейматися тим, як виконати усі ці команди з вікна емулятора командної оболонки. Просто натисніть відповідну комбінацію клавіш (**Alt-6** у Kile) або кнопку на панелі інструментів, щоб побачити результат.

Тепер результати у форматі DVI або PDF (формат залежить від налаштувань у вашій системі) можна знайти у тій самій теці, що і файли початкового коду.

ПРИМІТКА

Вітаємо! Вами щойно створено ваш перший документ з бібліографією BibT_EX.

Розділ 4

Інтерфейс KBibTeX

4.1 Панелі KBibTeX

Доступ до основних функціональних можливостей KBibTeX здійснюється за допомогою дев'яти панелей програми. Ви можете компоувати ці панелі у вікні довільним чином або навіть від'єднати панелі від головного вікна. Достатньо лише навести вказівник миші на смужку заголовка панелі, натиснути ліву кнопку миші і перетягти панель на нове місце.

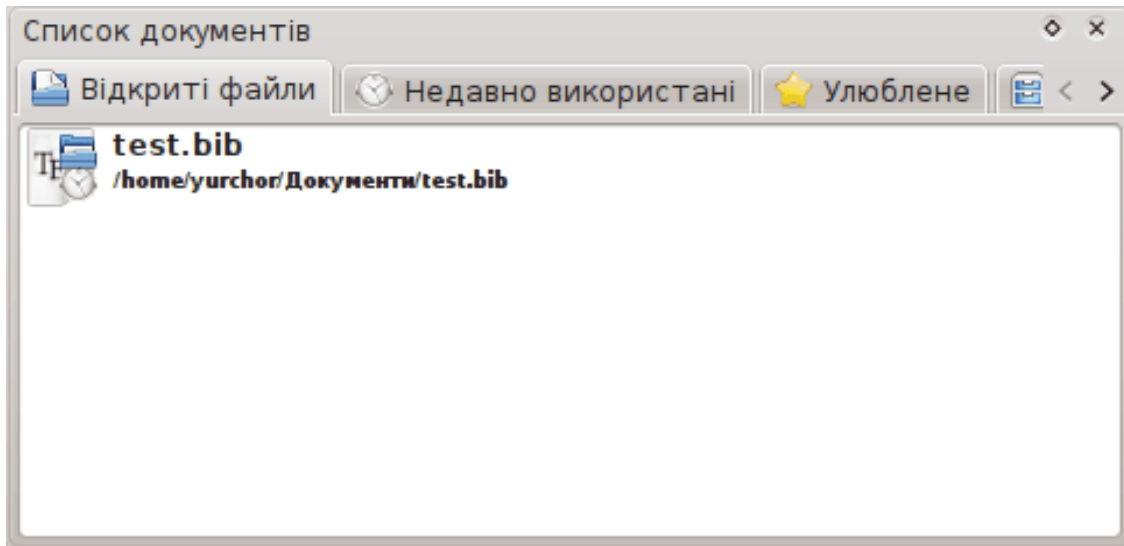
Ви можете зробити панелі KBibTeX видимими або приховати їх за допомогою підменю **Параметри** → **Показувати панелі**. Достатньо позначити пункт панелі, щоб зробити її видимою, або зняти позначку з пункту, щоб приховати панель.

4.1.1 Панель «Список документів»

За допомогою панелі **Список документів** можна перемикатися між відкритими документами бібліографій (вкладка **Відкриті файли**), відкривати нещодавно використані документи (вкладка **Недавно використані**), відкривати ваші основні документи бібліографій (вкладка **Улюблене**) або виконувати навігацію файловою системою вашого комп'ютера для пошуку документів бібліографій (вкладка **Навігатор файловою системою**).

ПІДКАЗКА

Щоб додати файл бібліографії до списку улюблених, позначте пункт файла на будь-якій з вкладок, окрім вкладки **Улюблене**, клацніть правою кнопкою миші і виберіть у меню пункт **Додати до улюбленого**. Щоб вилучити пункт бібліографії зі списку улюблених, позначте відповідний пункт на вкладці **Улюблене**, клацніть правою кнопкою миші і виберіть у контекстному меню пункт **Вилучити з улюблених**.

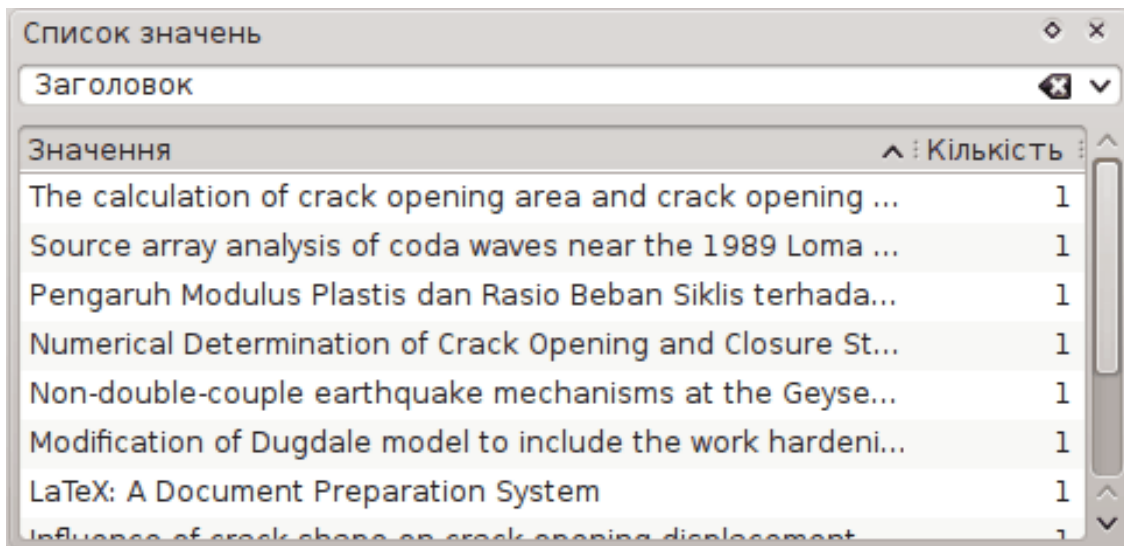

4.1.2 Панель «Список значень»

Панеллю **Список значень** можна скористатися для спрощення перегляду статистики щодо використання значень у полях записів та пакетного редагування цих значень.

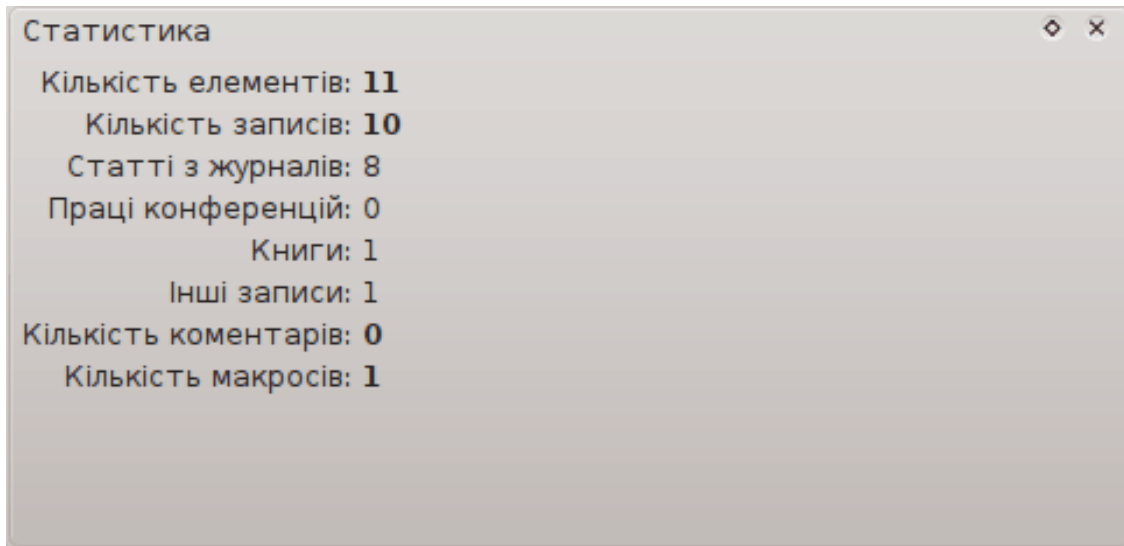
За допомогою верхнього спадного списку можна вибрати поле бібліографії для показу статистичних даних (кількості записів з тим самим значенням у полі) у нижньому списку.

Щоб отримати доступ до можливостей пакетного редагування, клацніть правою кнопкою миші на записі у нижньому списку. Ви можете **Замінити усі відповідники** значення, **Вилучити усі відповідники** значення, **Шукати позначені значення** за допомогою [панелі фільтрування](#), **Додати значення до позначених записів**, **Замінити значення у позначених записах** або **Вилучити значення з позначених записів** (слід спочатку позначити якісь пункти записів у основному списку).

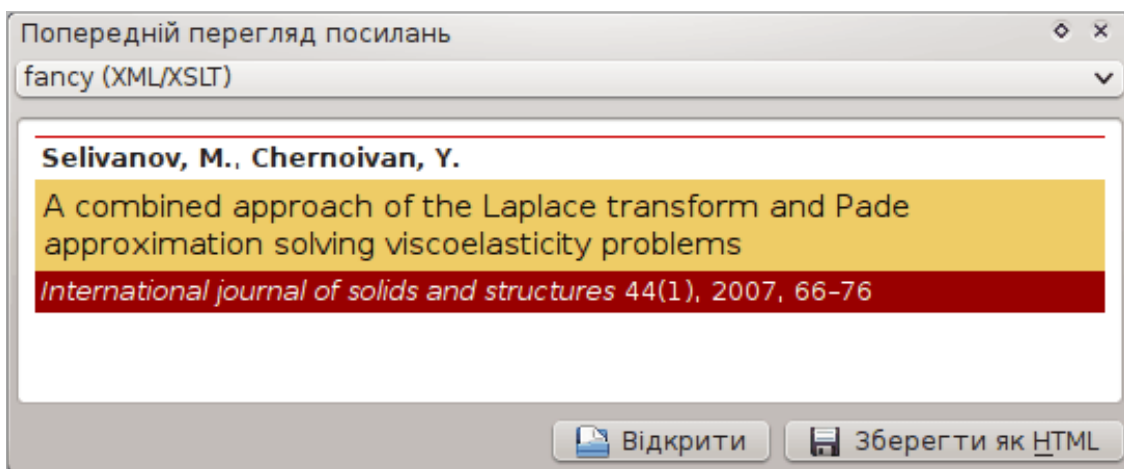
4.1.3 Панель «Статистика»

Панель **Статистика** призначено для показу повного списку статистичної інформації щодо поточного документа бібліографії.

4.1.4 Панель «Попередній перегляд посилань»

Панель **Попередній перегляд посилань** використовується для попереднього перегляду та збереження у форматі HTML поточного позначеного запису бібліографії.

Можна переглядати посилання у форматах початкового коду (BibTeX), початкового коду (RIS), Вікіпедії, standard (XML/XSLT), fancy (XML/XSLT) та abstract-only (XML/XSLT). Доступ до додаткових варіантів можна отримати, якщо встановлено пакунок bibtex2html.

ПІДКАЗКА

Якщо ви клацнете на пункті елемента у записі посилання у форматі, заснованому на XML, KBibTeX застосує відповідне **фільтрування** до списку бібліографії.

Натисніть кнопку **Відкрити**, щоб відкрити посилання у типовій програмі для перегляду сторінок інтернету. За допомогою кнопки **Зберегти як HTML** можна зберегти посилання у форматі HTML для подальшого використання на вашому сайті.

Ви можете клацнути правою кнопкою миші на панелі, щоб вибрати пункт **Перезавантажити** для оновлення посилання відповідно до найсвіжіших змін у записі.

4.1.5 Панель «Параметри файла»

Панеллю **Параметри файла** можна скористатися для визначення параметрів файла bib поточної бібліографії.

Можна вибрати **Кодування**, **Роздільники рядків**, **Виокремлення коментарів**, **Регістр ключових слів** та **Форматування імен**.

Типово, BibTeX переводить у нижній регістр усі проміжні слова у реченнях. Позначте пункт **Не змінювати заголовки**, щоб захистити регістр у заголовках записів.

4.1.6 Панель «Пошук у мережі»

За допомогою панелі **Пошук у мережі** можна виконувати пошук у бібліографічних базах даних у інтернеті для отримання потрібних записів або доповнення набору даних для введеного вручну запису.

Шукати посилання можна за **Довільним текстом**, **Заголовком**, **Автором** та **Роком**. Кількість результатів, які буде показано на панелі «Результати пошуку», можна змінити за допомогою поля **Кількість результатів**.

Натисніть кнопку **Використати запис**, щоб заповнити поля критеріїв пошуку на основі поточного позначеного запису бібліографії. У такий спосіб ви можете доповнити наявний запис даними з баз даних у інтернеті. Натисніть кнопку **Шукати**, щоб розпочати пошук.

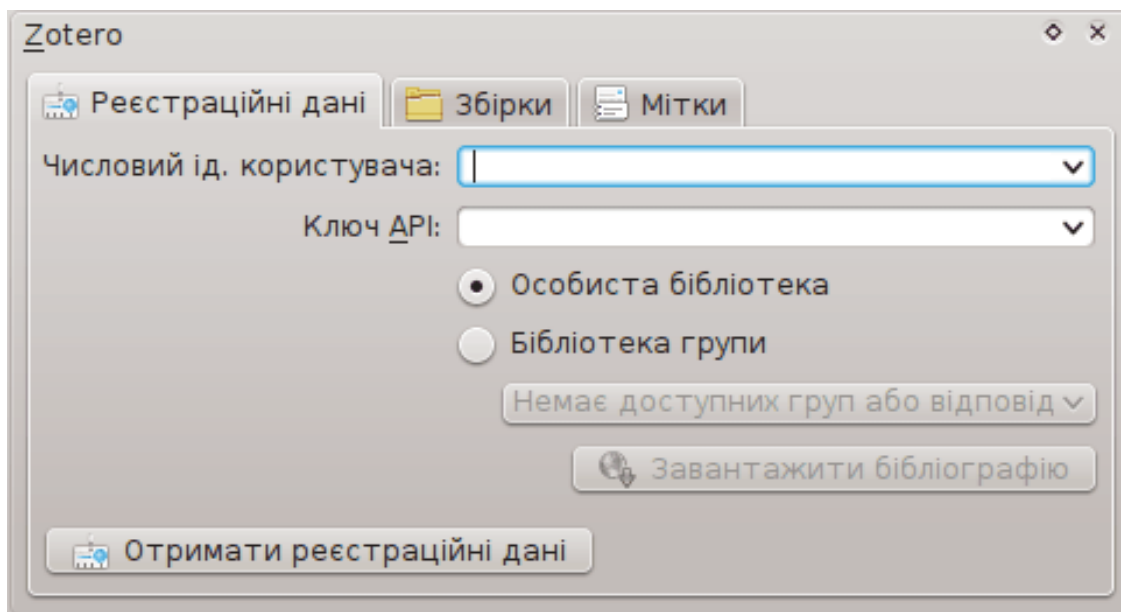
KBibTeX може виконувати пошук у найпопулярніших базах даних у інтернеті. Щоб вибрати набір баз даних, у яких виконуватиметься пошук, перемкніться на вкладку **Рухії** або натисніть посилання **змінити** на вкладці **Параметри запиту**.

Щоб відвідати домашню сторінку бази даних у інтернеті, клацніть правою кнопкою миші на відповідному записі на вкладці **Рухії** і виберіть у контекстному меню пункт **Відкрити домашню сторінку**.

4.1.7 Панель Zotero

Панеллю **Zotero** можна скористатися для імпортування даних вашої бібліотеки **Zotero**.

Zotero використовує спеціалізовані додатки для збереження записів бібліографії зі сторінок інтернету. Дані зберігаються у базі даних вашого облікового запису у інтернеті, доступ до якого можна отримати будь-де. З документацією щодо Zotero можна ознайомитися [тут](#).

Натисніть кнопку **Отримати реєстраційні дані** на вкладці **Реєстраційні дані**, щоб запустити майстер уповноваження Zotero. Виконайте настанови щодо надання KBibTeX доступу до вашої бібліотеки Zotero.

Щоб отримати доступ до записів бібліотеки, двічі клацніть лівою кнопкою миші на відповідному пункті вкладки **Збірки** або **Мітки**. Відповідні записи буде показано на [панелі результатів пошуку](#).

4.1.8 Панель «Результати пошуку»

Панель **Результати пошуку** використовується для роботи з результатами пошуку, отриманими за допомогою [панелі «Пошук у мережі»](#).

Результати пошуку

Тип елемента	Ідентифікатор	Заголовок	Заголовок абс	Автор або ред	Автор
Стаття з журналу	journals/jca...	Micromechanical...	Micromecha...	Blal, Nawfal ...	Blal, Nawfal ...
Стаття з журналу	journals/nps...	A cohesive zone ...	A cohesive z...	Jiang, Haoda...	Jiang, Haoda...
Стаття з журналу	journals/mr/...	Determination of ...	Determinatio...	Goroll, Micha...	Goroll, Micha...
Публікація у працях ко...	conf/icdma/S...	A Cohesive Zone ...	A Cohesive Z...	Sun, Zhenqi ...	Sun, Zhenqi ...
Стаття з журналу	journals/mr/...	Cohesive zone mo...	Cohesive zon...	van Hal, B. A...	van Hal, B. A...
Стаття з журналу	ditorio_et al:2...	Fault lubrication d...	Fault lubricat...	Di Toro, G. a...	Di Toro, G. a...
Стаття з журналу	Zheng20112...	Intergranular stra...	Intergranula...	Zheng, L.L. a...	Zheng, L.L. a...
Стаття з журналу	Hopkinson2...	The hydrothermal...	The hydroth...	Hopkinson, L...	Hopkinson, L...
Стаття з журналу	elices2002c...	The cohesive zon...	The cohesiv...	Elices, M an...	Elices, M an...
Стаття з журналу	de2003num...	Numerical aspect...	Numerical as...	De Borst, René	De Borst, René
Частина книги	PAM doi:10....	Advances in Cohe...	Advances in ...	Seagraves, ...	Seagraves, ...

Імпортувати

Натисніть кнопку **Імпортувати**, щоб імпортувати поточний позначний результат пошуку до вашої бібліографії.

Щоб отримати доступ до інших дій над поточним позначеним результатом пошуку, наведіть на нього вказівник миші і клацніть правою кнопкою миші. За допомогою контекстного меню ви зможете переглянути результат (пункт **Переглянути елемент**) або скопіювати його для подальшого вставлення у форматі BibTeX за допомогою комбінації клавіш **Ctrl-V** (пункт меню **Копіювати**).

4.1.9 Панель «Редактор елементів»

За допомогою панелі **Редактор елемента** можна скористатися для редагування поточного позначеного елемента бібліографії.

Редактор елементів

Тип: Книга ID: Lamport86

Заголовок: LaTeX: A Document Preparation System

Заголовок книги: T

Серія: T

Параметри

Внесені зміни не було збережено. Будь ласка, натисніть кнопку «Застосувати» або кнопку «Скинути»

Застосувати Скинути

Натисніть кнопку , щоб вибрати **пропонований ідентифікатор** елемента.

Введіть відповідні дані у поля редактора. Формат даних поля можна перемкнути між такими варіантами: **Текст**, **Посилання** і **Початковий код** за допомогою спадного списку ліворуч від поля для введення тексту.

Натисніть кнопку **Параметри**, щоб відкрити спадне меню з двома пунктами.

Пунктом **Показати усі поля** можна скористатися для того, щоб наказати програмі показати або приховати усі порожні поля поточного елемента.

Фокус введення з клавіатури можна перемикаати між полями за допомогою клавіші **Tab**. Отже, за допомогою другого пункту меню, **Перехід за клавішею Tab здійснюється лише між редагованими полями**, можна вмикати або вимикати таку навігацію між лише редагованими полями.

Натисніть кнопку **Перевірити за допомогою BibTeX**, щоб попередньо переглянути редагований запис так, як його буде показано у зібраному файлі PDF.

Позначте пункт **Автоматично застосовувати зміни**, щоб усі зміни автоматично застосовувалися до запису без потреби у натисканні кнопки **Застосувати**.

Натисніть кнопку **Скинути**, щоб скасувати усі внесені вами зміни.

4.1.10 Панель «Попередній перегляд документа»

За допомогою панелі **Попередній перегляд документа** можна переглядати сторінки або документи, **пов'язані** з поточним позначеним записом бібліографії.

ПІДКАЗКА

Типово, панель **Попередній перегляд документа** можна відкрити натисканням комбінації клавіш **Ctrl-Shift-D**.

Натисніть кнопку , щоб перемкнути перегляд між списком лише локальних файлів та списком усіх документів, разом з документами інтернету.

Натисніть кнопку , щоб відкрити сторінку або документ у типовій зовнішній програмі. За допомогою спадної панелі адреси можна перемикатися між сторінками та документами.

4.2 Панелі інструментів KBibTeX

У KBibTeX передбачено дві повністю придатні до налаштування панелі інструментів, розташовані у верхній частині вікна програми.

Докладніший опис налаштування панелей інструментів можна знайти у [відповідному розділі підручника з основ роботи у KDE](#). Нижче наведено короткий опис типових кнопок панелей інструментів KBibTeX.

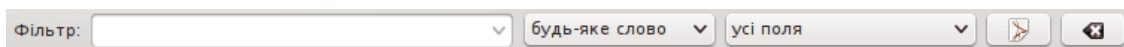
4.2.1 Головна панель інструментів

Типовий вигляд головної панелі інструментів KBibTeX.

- **Створити:** створити новий документ бібліографії.
- **Відкрити:** відкрити [типове діалогове вікно відкриття і збереження файлів у KDE](#) для відкриття наявної бібліографії для редагування.
- **Закрити:** закрити поточний активний документ бібліографії.
- **Зберегти:** зберегти поточний активний документ бібліографії.
- **Зберегти як:** надає змогу зберігати поточний відкрити документ бібліографії під новою назвою за допомогою [типового діалогового вікна відкриття і збереження файлів у KDE](#).
- **Новий елемент:** надає змогу створити новий запис, коментар, вступ або [макрос](#) у поточному активному документі бібліографії.
- **Знайти дублікати:** зайти і виправити дублювання елементів у поточному документі бібліографії.
- **Надіслати до LyX/Kile:** надіслати посилання на поточний позначений запис бібліографії до LyX або Kile. Докладніший опис наведено у [відповідному розділі цього підручника](#).

4.2.2 Панель фільтрування

Типова панель фільтрування KBibTeX.

Найпростішим способом навігації великими бібліографіями є використання панелі інструментів **Фільтрування**: KBibTeX виконає фільтрування показаного списку на основі визначених вами критеріїв. Якщо ви шукаєте якийсь елемент, але не пам'ятаєте його точної позиції у списку, просто введіть декілька літер з даних елемента у поле **Фільтр**.

Щойно буде введено перші декілька літер, ви побачите зміни у списку. Чим більше літер буде введено, тим коротшим буде список. Фільтрування виконуватиметься у інтерактивному режимі під час введення даних.

У правій частині панелі **Фільтрування** розташовано два спадних меню. Ці спадні меню призначено для уточнення критеріїв фільтрування відповідно до ваших потреб. Перше спадне меню використовується для визначення режиму встановлення відповідності (**будь-яке слово, усі слова** чи **фраза повністю**). Друге меню призначено для визначення поля, за яким слід виконувати фільтрування. Ви можете вибрати пункт **усі поля** або вибрати певне поле, щоб зробити список результатів коротшим, якщо ви працюєте з великою бібліографією.

На цій панелі передбачено дві кнопки:

- **Включити до повнотекстового пошуку файли PDF:** надає змогу включити до фільтрування повні тексти PDF.
- **Скинути критерії фільтрування:** скасувати застосування усіх критеріїв фільтрування.

4.3 Меню KBibTeX

У KBibTeX використовується стандартна схема меню KDE. Отже, у програми є багато пунктів меню, які є спільними для усіх програм KDE. Докладніші відомості щодо цих пунктів меню можна отримати з [цього розділу довідки](#).

Нижче наведено опис усіх специфічних для KBibTeX пунктів меню.

Зміни → Вилучити

Вилучити поточний позначений елемент зі списку бібліографії.

Зміни → Знайти дублікати

Надає вам змогу знайти і вилучити дублікати у поточній відкритій бібліографії.

Елемент → Новий елемент → Новий запис

Відкрити вікно [Редагування елемента](#) для введення нового запису бібліографії.

Елемент → Новий елемент → Новий коментар

Відкрити вікно [Редагування елемента](#) для введення нового коментаря, який не братиметься до уваги BibTeX.

Елемент → Новий елемент → Новий макрос

Відкрити вікно [Редагування елемента](#) для введення нового [макросу](#).

Елемент → Новий елемент → Новий вступ

Відкрити вікно [Редагування елемента](#) для введення нового запису вступу, який визначатиме як у вашій бібліографії виконуватиметься форматування спеціальних фрагментів тексту.

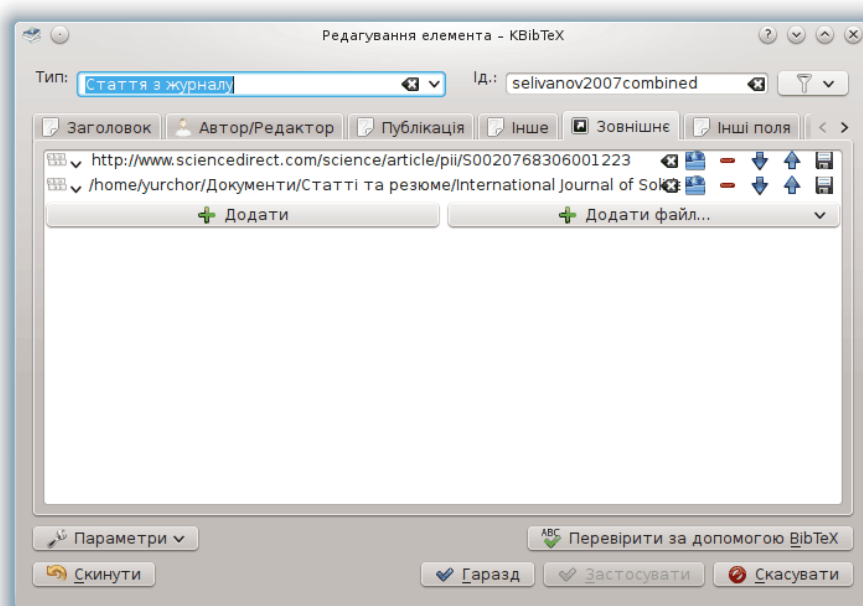
Елемент → Редагування елемента (Ctrl-E)

Відкрити вікно [Редагування елемента](#) для редагування поточного позначеного елемента бібліографії.

Елемент → Переглянути документ (Ctrl-D)

Відкрити локальний документ або сторінку інтернету для поточного позначеного запису у списку бібліографії.

Посилання на документ можна додати або змінити за допомогою вкладки **Зовнішні** вікна [Редагування елемента](#).

За допомогою кнопки **Додати** можна додати посилання на сторінку інтернету.

Кнопкою **Додати файл...** можна скористатися для відкриття меню, яке допоможе вам вибрати локальний файл і додати посилання або увесь цей файл до поточної бібліографії.

Натисканням кнопки можна спорожнити поточний запис документа.

Кнопку призначення для відкриття посилання на документ у програмі для перегляду сторінок інтернету.

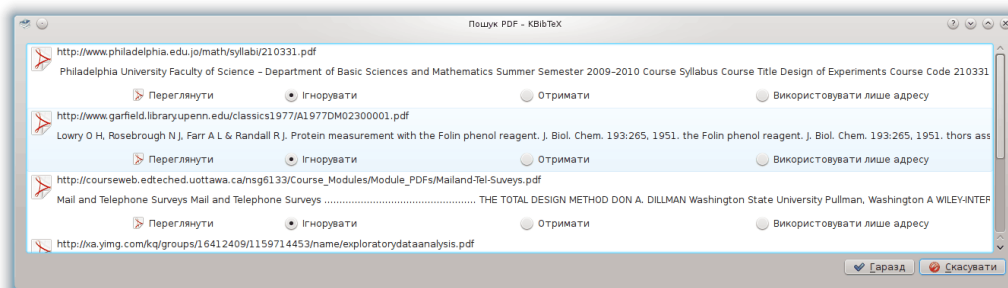
Натисканням кнопки можна вилучити поточний позначений пункт документа.

Для зміни порядку документів у списку скористайтеся кнопками і .

Нарешті, кнопкою можна скористатися для того, щоб зберегти документи з інтернету локально.

Елемент → Знайти PDF...

Спробувати знайти у інтернеті документи PDF для поточного позначеного запису бібліографії.

Ви можете вибрати дію для знайдених записів: **Ігнорувати**, **Отримати** або просто **Використовувати лише адресу**.

Елемент → Форматування ідентифікаторів записів

Надає змогу виконати форматування ідентифікаторів для поточних позначених записів бібліографії відповідно до типового форматування.

Типове форматування ідентифікаторів можна визначити за допомогою сторінки «[Позиції ідентифікаторів](#)» діалогового вікна налаштування KBibTeX.

Елемент → Колір

Надає вам змогу вибрати кольорову мітку для поточних позначених записів бібліографії або вилучити таку мітку (**Без кольору**).

Кольорові мітки можна налаштувати за допомогою сторінки «[Кольори і мітки](#)» діалогового вікна налаштування KBibTeX.

Елемент → Надіслати до LyX/Kile

[Надіслати посилання](#) на поточні позначені записи бібліографії до LyX або Kile.

Параметри → Налаштувати KBibTeX...

Відкрити [діалогове вікно налаштування KBibTeX](#).

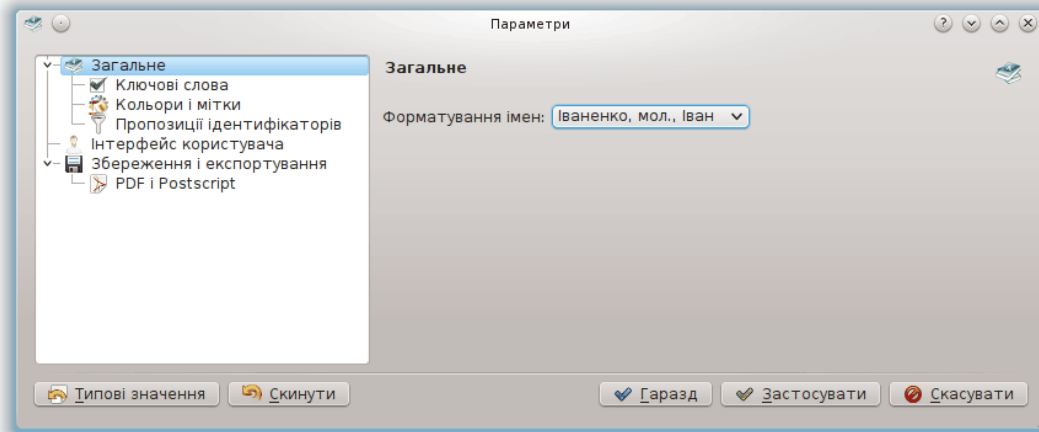
4.4 Діалогове вікно налаштування KBibTeX

Деякі з параметрів KBibTeX можна налаштувати за допомогою діалогового вікна **Параметри**. Це діалогове вікно можна відкрити за допомогою пункту меню **Параметри** → **Налаштувати KBibTeX**. Нижче наведено опис сторінок налаштування KBibTeX.

Натисніть кнопку **Типові значення**, щоб відновити типові значення усіх параметрів.

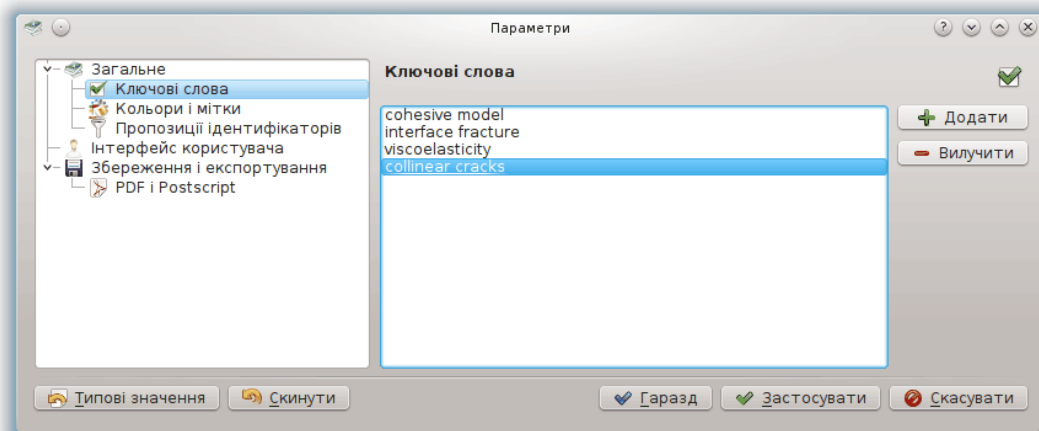
Кнопкою **Скинути** можна скористатися для того, щоб відкинути усіх поточні зміни у налаштуваннях без закриття діалогового вікна **Параметри**.

4.4.1 Загальні налаштування

За допомогою цієї сторінки налаштувань ви можете змінити типове **Форматування імен**, яка автоматично застосовуватиметься до імен авторів, введених за допомогою діалогового вікна [Редагування елемента](#).

4.4.2 Налаштування ключових слів

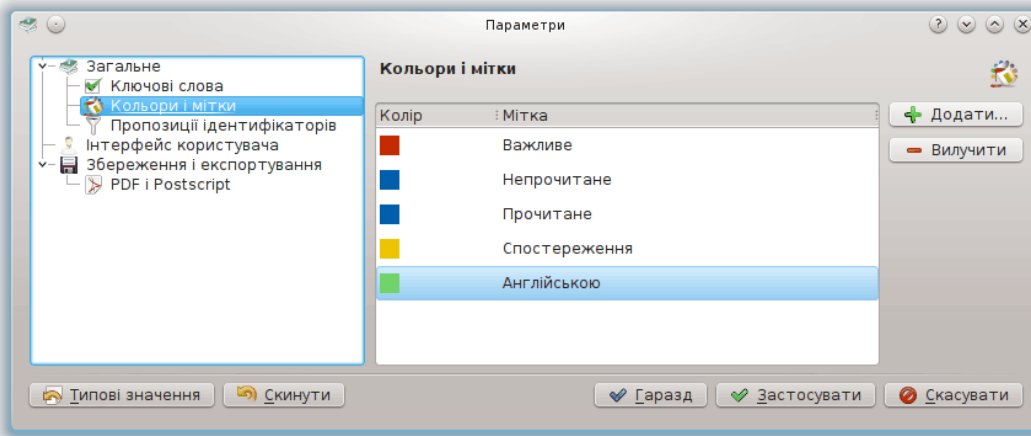

За допомогою цієї сторінки можна редагувати список ключових слів. Ключові слова можна призначити до записів бібліографії за допомогою [редактора елементів](#), вони корисні для структурування бібліографії. [Фільтрування](#) за ключовими словами може надати вам точні результати за темами записів.

Натисканням кнопки **Додати** можна додати ключове слово до списку.

Кнопкою **Вилучити** можна скористатися для вилучення поточного позначеного пункту ключового слова.

4.4.3 Налаштування кольорів та міток

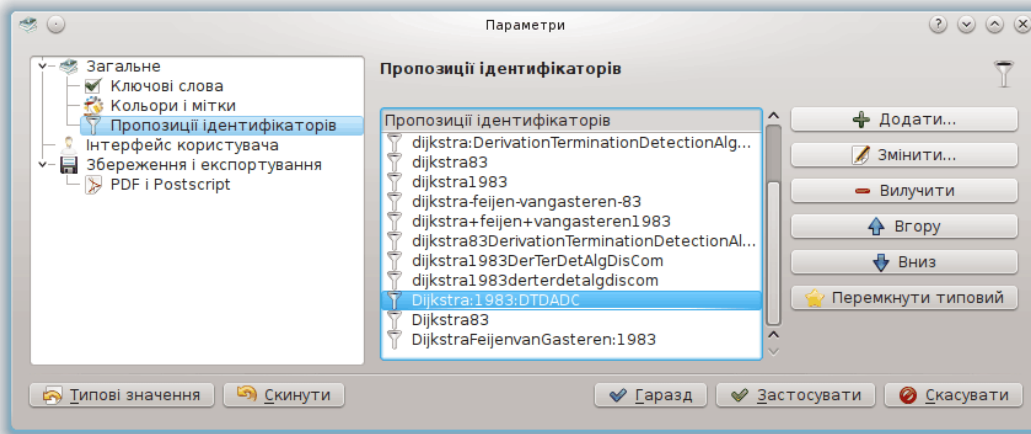
Кольорові мітки є ще одним корисним способом структурування бібліографії. За допомогою цієї сторінки налаштувань ви можете визначити потрібні вам мітки та відповідні кольори.

Натисканням кнопки **+** **Додати** можна скористатися для додавання мітки до списку.

Натисканням кнопки **-** **Вилучити** можна вилучити запис поточної позначеної мітки.

Двічі клацніть на пункті у стовпчику **Колір** або **Мітка**, щоб розпочати його редагування.

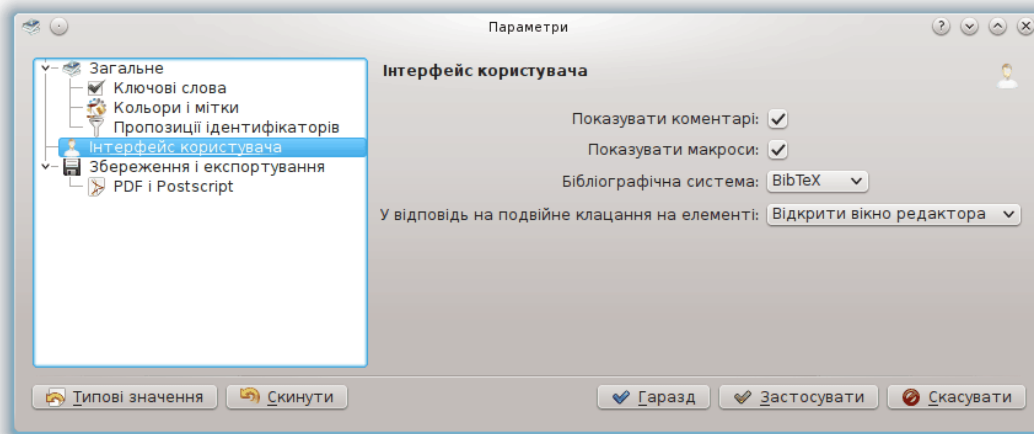
4.4.4 Налаштування пропозицій ідентифікаторів

За допомогою цієї сторінки налаштувань можна керувати схемами пропозицій ідентифікаторів для редактора елементів. Ви можете додавати, редагувати, вилучати та впорядковувати схеми за допомогою відповідних кнопок, розташованих праворуч від списку пропозицій.

Натисніть кнопку **★ Перемкнути типовий**, щоб перемкнути типову схему пропозицій ідентифікаторів на поточний позначений пункт. За допомогою цієї кнопки можна визначити формат, який буде використано для дії **Форматування ідентифікаторів записів**.

4.4.5 Налаштування інтерфейсу користувача

За допомогою цієї сторінки налаштувань ви можете наказати KBibTeX показувати або приховувати коментарі та макроси у списку бібліографії, вибрати систему бібліографії (BibTeX або biblatex) і визначити, що слід робити у відповідь на подвійне клацання на пункті у бібліографії (**Відкрити редактор** або [Переглянути документ](#)).

ПІДКАЗКА

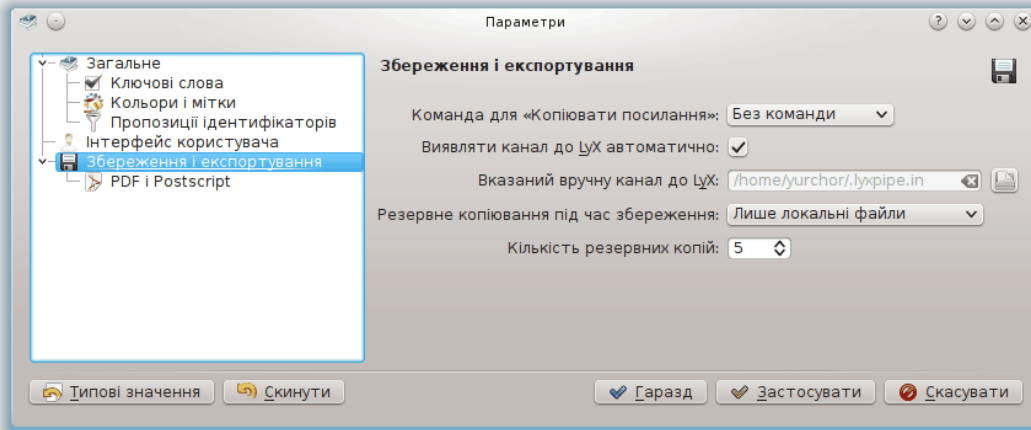
biblatex — інша реалізація BibTeX. Якщо використовується biblatex, форматуванням бібліографії повністю керують макроси L^AT_EX, а не файли bst. Передбачено підтримку поділень на розділи бібліографій, декількох бібліографій у одному документі та окремих списків бібліографічних скорочень. Бібліографії можна ділити за частинами книги і/або темами. Подібно до стилів бібліографій, можна довільним чином перевизначати усі команди цитування. Пакунок biblatex може бути повністю перекладено, він може працювати як інтерфейс пакунка babel.^a

Крім того, biblatex може використовувати як модуль обробки [biber](#). Використання biblatex надає змогу користуватися у бібліографічних записах символами UTF-8.

Отже, ви можете скористатися biblatex для створення бібліографій зі складними властивостями.

^aЗ документації до biblatex.

4.4.6 Налаштування збереження та експортування

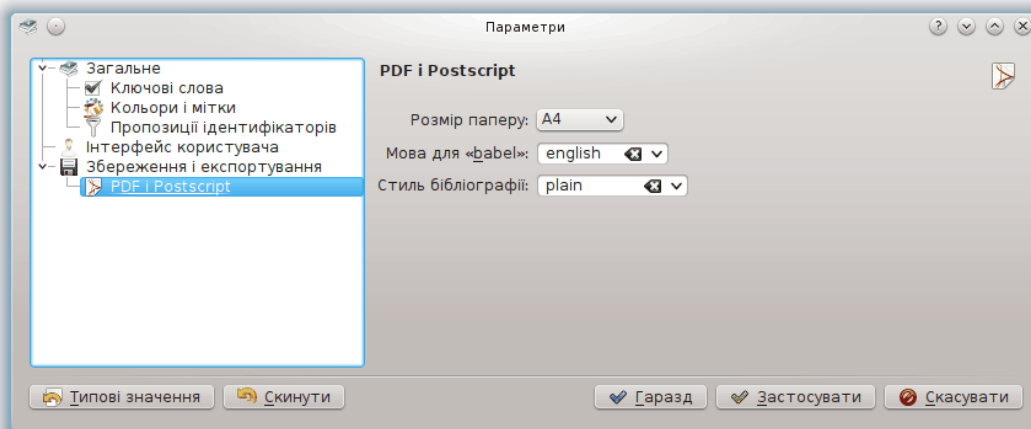
За допомогою цієї сторінки ви можете вибрати команду L^AT_EX (наприклад `\cite{...}`), яку буде використано як обгортку для посилання, скопійованого за допомогою пункту **Копіювати посилання** (Ctrl-Shift-C) контекстного меню пункту у списку бібліографії.

Крім того, можна наказати KBibTeX автоматично визначити [канал даних LyX](#) позначенням відповідного пункту.

Якщо не позначено пункт **Виявляти канал до LyX автоматично**, ви можете додати цей канал вручну за допомогою пункту **Вказаний вручну канал до LyX** або вибрати файл каналу за допомогою [типового діалогового вікна відкриття та збереження файлів у KDE](#), яке відкривається натисканням кнопки, розташованої праворуч від поля для введення тексту.

Нарешті, за допомогою цієї сторінки ви можете налаштувати резервне копіювання. Ви можете вибрати об'єкти резервного копіювання (**Лише локальні файли**, **Без резервних копій** або **Локальні і віддалені файли**) за допомогою спадного списку **Резервне копіювання під час збереження** та визначити кількість резервних копій, які зберігатимуться програмою.

4.4.7 Налаштування PDF і Postscript

За допомогою цієї сторінки налаштувань можна визначити деякі з параметрів [попереднього перегляду записів KBibTeX](#). Ви можете вибрати **Розмір паперу**, мову для пакунка L^AT_EX `babel` та **стиль бібліографії**.

Розділ 5

Додаткові можливості

5.1 Перехресні посилання

За допомогою перехресних посилань ви можете зекономити трохи часу, створюючи зв'язки між «батьківським» записом (його можна вважати працями конференції або збіркою статей) та «дочірніми» записами (доповідями та статтями).

Щоб створити перехресне посилання, просто додайте його ідентифікатор у полі **Перехресне посилання:** вкладки **Публікація** запису.

The screenshot shows the 'Редагування елемента - KBibTeX' window with the 'Публікація' (Publication) tab selected. The 'Тип:' (Type) is set to 'Стаття з журналу' (Journal article) and 'Ід.:' (ID) is 'Новий1'. The form contains various fields for publication details, organized in two columns. The left column includes: Журнал (Journal), Том (Volume), Номер/Випуск (Number/Issue), Місяць (Month), Рік (Year), Сторінки (Pages), Видання (Edition), and Глава (Chapter). The right column includes: Видавець (Publisher), Школа (School), Установа (Institution), Місце (Place), Адреса (Address), ISBN, ISSN, and Спосіб опублікування (Publication method). At the bottom, there is a 'Перехресне посилання:' (Cross-reference) field with a flag icon and a dropdown menu. Navigation buttons at the bottom include 'Параметри' (Parameters), 'Скинути' (Reset), 'Гаразд' (OK), 'Застосувати' (Apply), and 'Скасувати' (Cancel). A 'Перевірити за допомогою BibTeX' (Check with BibTeX) button is also present.

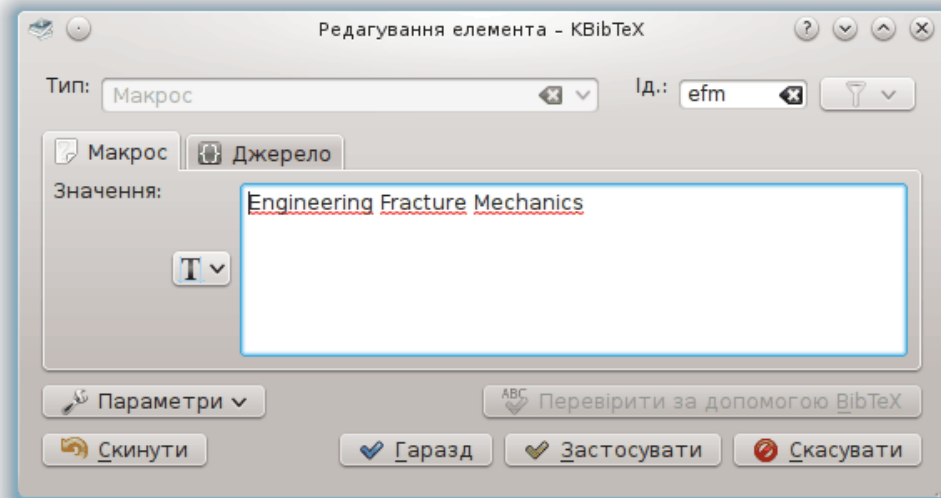
Ви можете ввести ідентифікатор безпосередньо або натиснути кнопку , щоб вибрати ідентифікатор зі списку доступних ідентифікаторів.

5.2 Макроси

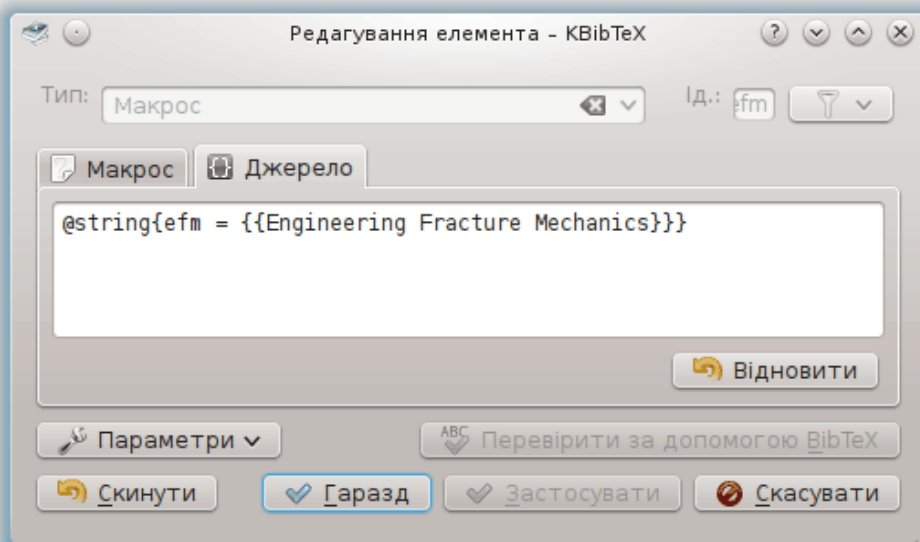
Припустімо, що у вашій бібліографії міститься багато посилань на той самий журнал і вам не хочеться вводити назву журналу для кожного з записів. Тоді ви можете визначити макрос для назви журналу.

Нехай, скажімо, нам потрібно визначити макрос *efm* для «Engineering Fracture Mechanics». Тоді слід виконати такі дії:

1. Виберіть у меню пункт **Елемент** → **Новий елемент** → **Новий макрос**.
2. Введіть ідентифікатор (скорочення) для назви у поле **Ід.:**. Типовим ідентифікатором є **Новий1**. Нам слід ввести *efm*.
3. Виберіть пункт **A_I** (**Звичайний текст**). Іншим пунктом, **{ }** (**Початковий код**), можна скористатися, якщо ви хочете додати макрос з вбудованими командами L^AT_EX.
4. Введіть **Engineering Fracture Mechanics** у поле **Значення:**.

5. Натисніть кнопку **Застосувати**.
6. Якщо хочете, можете переключитися на вкладку **Джерело**, щоб ознайомитися з кодом макросу повністю.

7. Натисніть кнопку **Гаразд**.

Ту саму процедуру можна використати для виправлення назв, записів авторів та назв місяців тощо відповідно до правил скорочень вашого видавця для записів з баз даних інтернету. Типово, ці правила (макроси) слід визначати у файлах стилі бібліографій (**bst**).

Розділ 6

Інтеграція з Kile і LyX

KBibTeX можна без проблем інтегрувати з типовими редакторами L^AT_EX, а саме з Kile та LyX.

6.1 Інтеграція з Kile

Kile — це оболонка і редактор для файлів вихідних текстів T_EX і L^AT_EX.

KBibTeX є типовим засобом для перегляду і редагування файлів BibT_EX у Kile, отже, додаткове налаштування виконувати не потрібно.

Щоб додати позначені посилання з файлів бібліографії, запустіть Kile, відкрийте файл L^AT_EX, розташуйте курсор у місці, у яке слід додати посилання, потім перемкніться на вікно KBibTeX, позначте записи у списку елементів і скористайтесь пунктом меню **Елемент** → **Надіслати до LyX/Kile** або пунктом **Надіслати до LyX/Kile** контекстного меню елемента (відкривається за допомогою клацання правою кнопкою миші).

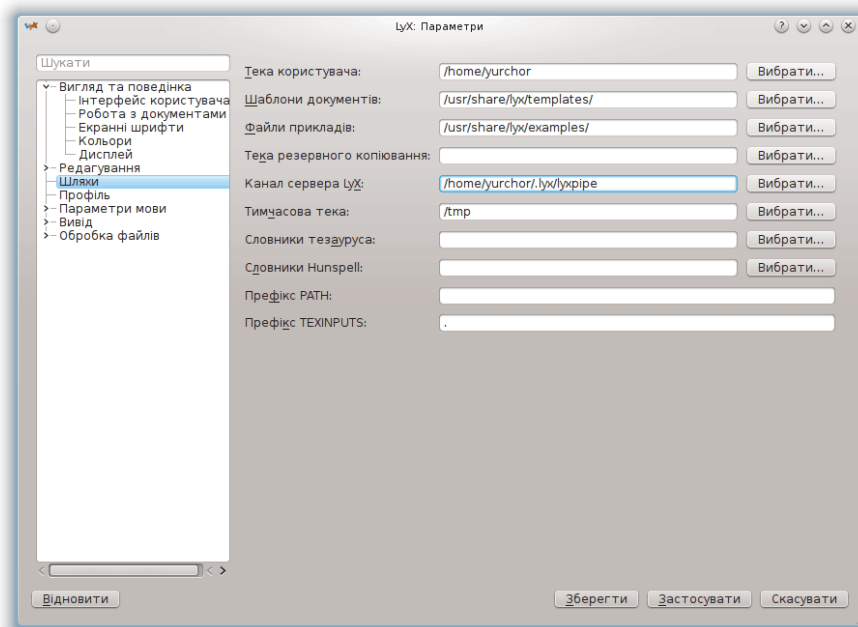
Посилання буде вставлено у вигляді `\cite{ідентифікатори елементів}` у поточну позицію курсора активного документа Kile.

6.2 Інтеграція з LyX

LyX — система роботи з документами, яка заохочує користувачів до структурованого підходу до створення документів (WYSIWYM), а не простої орієнтації на вигляд документа (WYSIWYG).

KBibTeX можна інтегрувати до LyX за допомогою каналу передавання вхідних-вихідних даних LyX.

1. По-перше, вам слід налаштувати LyX на використання каналу обміну даними. Виберіть у меню LyX пункт **Інструменти** → **Налаштувати**. Відкрийте сторінку **Шляхи** і введіть якусь адресу (наприклад `~/lyx/lyxpipe`) до поля **Канал сервера LyX**.

2. Натисніть кнопку **Зберегти**, щоб зберегти зміни.
3. Виберіть у меню пункт **Інструменти** → **Переконфігурувати**, щоб виконати повторне налаштування LyX, і перезапустіть програму.
4. Щоб додати позначені посилання з файла бібліографії, відкрийте документ, розташуйте курсор там, де слід додати бібліографію, і виберіть у меню головного вікна LyX пункт **Вставка** → **Списки та зміст** → **Бібліографія BibTeX....**
5. Натисніть кнопку **Додати...**, потім кнопку **Вибрати...**. Вкажіть LyX файл KBibTeX, bib . Натисніть кнопку **Додати**, потім натисніть кнопку **Гаразд**.
6. Після цього, розташуйте курсор у місці документа, куди слід додати посилання на пункт бібліографії, і перемкніться на вікно KBibTeX. Позначте записи у списку елементів і скористайтесь пунктом меню **Елемент** → **Надіслати до LyX/Kile** або пунктом **Надіслати до LyX/Kile** контекстного меню елемента (викликається клацанням правою кнопкою миші).
7. Посилання буде вставлено як позначку посилання у позицію курсора поточного документа LyX.

Розділ 7

Авторські права та ліцензування

KBibTeX

Авторські права на програму належать Thomas Fischer fischer@unix-ag.uni-kl.de, 2004–2014

Авторські права на документацію до програми належать Юрію Чорноівану yurchor@ukr.net, 2013

Переклад українською: Юрій Чорноіван yurchor@ukr.net

Цей документ поширюється за умов дотримання [GNU Free Documentation License](#).

Ця програма поширюється за умов дотримання [GNU General Public License](#).

Розділ 8

Бібліографія

[Lamport86] Leslie Lamport, *Latex: a document preparation system* , 1986, Addison-Wesley Publishing Company.